

MEHMET GENÇ HOCADAN BANA KALAN

Yazan: Erol Göka

Tarih: Mar 19, 2021

Yer: <http://www.erolgoka.net/mehmet-genc-hocadan-bana-kalan/>

Adını hep duyardım, bir türlü bitiremediği Osmanlı iktisadı üzerine doktora çalışması efsaneydi. Bitiremediği için değil bilimsel titizliğin ve çalışkanlığın numunesi olarak... Ama son zamanlara kadar bir türlü görüşmek nasip olmadı, 40'lı yaşlarımda bir kez uzaktan Kocatepe Camii Konferans Salonu'nda bir panelde görüp dinleyebilmişim. İlk görüşüm 2015'te Türkiye Günlüğü Dergisi'nde oldu, tamamen tevafuk, ben dergiye uğramıştım, rahmetli de ders için oradaymış. Gençler sorular soruyordu. Ben de karşıdaki gençlerden hiç farklı bir haleti ruhiye içinde değildim. "Bir soru da ben sorabilir miyim?" dedim, sanıyorum tarih metodolojisiyle ilgili bir soru sordum. O kadar öğretmendi ki ve o kadar titizce anlatıyordu ki, saygı duymamak imkansızdı. Sonra rahmetliyi aynı yıl "2015 Cumhurbaşkanlığı Kültür ve Sanat Büyük Ödülleri" töreninde gördüm, kısaca selamlaşıp sohbet ettik. Asıl görüşme ise, 2018'de İnsanlık Hali programında oldu. Bilim ahlakı konusunda rahmetliyi ve Prof. Dr. Sadettin Ökten Hocamızı konuk etmiştik. <http://www.erolgoka.net/insanlik-hali-25-bolum/> buradan tekrar doya doya izleyebilirsiniz. Gerek programın öncesi, gerek program ve gerek program sonrası bir kafede geçirdiğimiz vakitler doyumsuzdu. Üstatlardan kendi

zamanlarıyla ilgili bilgiler almak, onların birbirleriyle yaptıkları şakalaşmalara tanık olmak zihnimin en fevkalade kayıtları arasında yerini aldı.

“Osmanlı’nın Başlangıcından beri sosyal ve iktisadi alanlardaki düzenlemeleri oluştururken dikkate aldıklarını ifade ettikleri bir genel ilke vardır. Buna göre herhangi bir düzenlemenin benimsenebilmesi; devlete faydalı olması, halka faydası olması ve kimseye de zararlı olmaması şeklinde özetlenebilecek üç şarta bağlı idi... Allah’ın emaneti olarak gördükleri halkın her unsuruna, Müslüman olsun veya olmasın, herkese yaşama şansı verecek yegâne sistem olarak gördükleri böyle bir yapı, eğer yerleştirilebilir ve sürdürülebilirse, bunu başaran siyasi sistemin de ebedi olacağına tereddüt etmediler. Çağdaşı Avrupa’da 16. Yüzyıldan itibaren, tam da Osmanlılar kendi sistemlerinin ebedileşeceğine artık kani olarak devletlerini ‘ebed-müddet’ diye tavsife başladıkları yıllarda, tarihimizin paradokslarından biri olarak, kıta ölçeğinde giderek yaygınlaşmak üzere benimsenen kapitalizmin, hemen hemen doğar doğmaz özünü oluşturan eşitsizliklerle yol açtığı sayısız acılara rağmen muazzam bir gelişme göstererek 2-3 yüzyıl sonra herkese refah getirebilecek bir konuma gelebileceğine Osmanlılar pek ihtimal vermediler. Öyle bir ihtimali akla getiren o çağın Avrupa’sında da muhtemelen pek yoktu. Ancak Osmanlılar kehanet derecesinde bir tahminle bu ihtimalin gerçekleşebileceğine kani olsalar bile, milyonlarca fakir insana bunca acıyı yüklemeyi, Müslüman vicdanlarına herhalde sığdıramayacakları için kabul etmezlerdi, diyebiliriz. Onun için eşitlikçi yapıda karar kıldılar ve onu bütün karşı koymalara, aykırı girişimlere, zorluklara ve risklere rağmen muhafaza etmeye çalıştılar.”

Pek muhterem Mehmet Genç Hocamın, neredeyse hayatını vakfettiği çalışmasının en genel sonucu, hulasası, yukarıda aktardığımız bu satırlarıdır. Bu satırların değeri benim için paha biçilmezdir ve birçok yazımda alıntılanışımdır. Onu beyefendiliği, çalışkanlığı ve titizliği ile hep hatırlayacağız ama bu satırları tarih bilimine bir katkı olarak yıllar boyu kalacak. Allah rahmet eylesin, mekanını cennet, makamını ali kılsın.